

**Відокремлений структурний підрозділ «Вишнянський фаховий коледж
Львівського національного університету природокористування»**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Наказом в.о.директора
ВСП «ВФК ЛНУП»
«29» листопада 2022 р. №83

ІНСТРУКЦІЯ №40
з охорони праці для слюсаря-ремонтника

1. Загальні положення

1.1. Інструкція розроблена на основі "Положення про розробку інструкцій з охорони праці" та "Типове положення про навчання з питань охорони праці".

1.2. За даною інструкцією слюсар-ремонтник (далі слюсар) інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 6 місяців (повторний інструктаж). Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці», в журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис особи, яка інструктує та слюсаря.

1.3. За невиконання даної інструкції слюсар несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

1.4. До роботи слюсарем-ремонтником допускаються особи віком не молодше 18 років, які мають посвідчення на право виконання робіт, пройшли медичне обстеження, вступний інструктаж з охорони праці, інструктаж на робочому місці та інструктаж з пожежної безпеки.

1.5. Слюсар повинен:

- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;
- бути уважним до сигналів рухомого транспорту;
- ходити по тротуарах, доріжках, переходах, спеціально призначених для цього, тримаючись правого боку;
- не торкатись електрообладнання, клем та електродроту, арматури загального освітлення, не відкривати дверці електрошаф;
- не проходити і не стояти під піднятим вантажем;
- виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником та за якою він проінструктований;
- не допускати сторонніх осіб на своє робоче місце;
- не захаращувати робоче місце;
- не виконувати вказівки, які суперечать правилам охорони праці;
- вміти подавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків;
- вміти користуватись первинними засобами пожежогасіння;
- пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та безпеку товаришів по роботі.

1.6. Основні небезпечні та шкідливі виробничі фактори, які можуть діяти на слюсаря:

- рухомі машини, механізми, незахищені рухомі частини виробничого устаткування; пресувні вироби, заготівлі, матеріали;
- захаращеність робочих місць інструментом, пристосуванням, матеріалами, деталями;
- відсутність спеціальних пристроїв, інструменту та обладнання для виконання робіт відповідно до прийнятої технології;
- незахищені струмоведучі частини електрообладнання (електроустановок);
- недостатня освітленість робочої зони;
- шкідливі компоненти в складі застосовуваних матеріалів, які діють на працюючого через шкірний покрив, дихальні шляхи, шлункову систему та слизові оболонки органів зору та

дихання;

- несправність інструмента, обладнання, пристосувань;
- падіння деталей, вузлів, агрегатів, інструменту;
- падіння з висоти;
- осколки металу, що відлітають при рубці металу;
- наявність у повітрі робочої зони шкідливих речовин;
- знижена температура повітря у холодний період року.

1.7. Слюсарю згідно з діючими нормами видається безкоштовно спецодяг:

- костюм бавовняний;
- рукавиці комбіновані;
- при роботі взимку на повітрі додатково - куртка та брюки бавовняні на теплій підкладці.

1.8. Ручні інструменти (молотки, зубила, пробійники тощо) не повинні мати:

- на робочих поверхнях пошкоджень (вибоїн, відколів);
- на бокових гранях у місцях затискання їх рукою задирок та гострих ребер;
- на дерев'яних поверхнях ручок сучків, задирок, тріщин; поверхня повинна бути гладкою;
- наклепів та перегартованих робочих поверхонь.

1.9. Молотки повинні бути надійно насаджені на дерев'яні ручки і щільно заклинені м'якими, сталевими загартованими клинами.

1.10. Ручки молотків та кувалд повинні бути виготовлені з твердих та в'язких порід сухого дерева і насаджені під прямим кутом по відношенню до вісі бойка. Виготовлення ручок з м'яких або товстошарових порід дерева забороняється.

1.11. Ручка повинна бути прямою, овального перерізу з незначним стовщенням до її вільного кінця.

Довжина ручок слюсарних молотків повинна бути в межах 300-400 мм у залежності від ваги.

1.12. Всі інструменти, що мають загострені кінці для насаджування рукояток (напилки, викрутки тощо), повинні мати ручки, що відповідають розмірам інструменту, з бандажними кільцями.

1.13. Зубила повинні бути довжиною не менше 150 мм, а відтягнена частина зубила - 60-70 мм. Різальна частина зубила повинна мати пряму або злегка випуклу лінію.

1.14. Слюсарні лебідки повинні бути у повній справності, міцно захоплювати затискуваний виріб і мати на губках неспрацьовану насічку.

1.15. Гайкові ключі повинні відповідати розмірам гайок та головок болтів і не мати тріщин та забоїн, площини зіва ключів повинні бути паралельними і не повинні бути закатаними. Розвідні ключі не повинні бути ослабленими у рухомих частинах.

1.16. Лезо викруток повинно за товщиною відповідати ширині шліца в головці гвинта.

1.17. Зенкера, свердла і тому подібний вставний інструмент повинні бути правильно заточені і не мати тріщин, вибоїн, задирок та інших дефектів.

1.18. Робочий пусковий механізм на ручних пневматичних машинах (інструментах) повинен бути:

- розташований так, щоб виключити можливість випадкового включення;
- улаштований так, щоб при знятті тиску від руки оператора автоматично закривався пневматичний впускний клапан.

1.19. Приєднання шлангів до пневматичного інструменту, вхідного штуцера роздавального трубопроводу та з'єднання шлангів між собою повинно бути міцним і здійснюватись тільки за допомогою штуцерів або ніпелів із справною різьбою (кільцевими виточками) та стяжних хомутиків.

1.19. Ручні електричні машини (інструмент) підлягають періодичній перевірці не менше одного разу на 6 місяців.

1.20. У конструкції ручного механізованого інструменту масою понад 5 кг повинен бути пристрій для його підвішування та перенесення.

- 1.21. Для перенесення інструменту слід використовувати сумки або спеціальні ящики; гострі частини інструменту повинні бути захищені чохлами або обгорнуті.
- 1.22. При роботі з пневмо- і електроінструментом слюсар повинен бути навчений по безпечній роботі з ними і проінструктований.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. Отримати завдання від керівника.
- 2.2. Привести до ладу спецодяг, застібнути або обв'язати рукава, заправити одяг таким чином, щоб кінці його не розвіювались.
- 2.3. Уважно оглянути робоче місце, прибрати все, що заважає роботі.
- 2.4. Впевнитись в тому, що робоче місце достатньо освітлене, а світло не буде засліплювати очі.
- 2.5. Робочий інструмент та деталі розташувати в зручному та безпечному для користування порядку.
- 2.6. Впевнитись в тому, що робочий інструмент, пристосування, обладнання та засоби індивідуального захисту справні і відповідають вимогам охорон праці.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

- 3.1. При роботі з переносною електродриллю, гайковертом, шліфувальною машиною дотримуватись інструкції по експлуатації електроінструмента.
- 3.2. При роботі пневматичним інструментом необхідно:
- 3.2.1. Працювати тільки справним інструментом. Клапани відрегулювати так, щоб вони легко відкривались, при припиненні натиску на правлячий держак швидко закривались і не пропускали повітря в закритому положенні.
- 3.2.2. Приєднувати шланги до інструмента і роз'єднувати їх з інструментом після виключення подачі повітря. Перед приєднанням до інструмента шланг старанно продути.
- 3.2.3. Працювати тільки в захисних окулярах.
- 3.2.4. Користуватись тільки абразивними кругами, одержаними в інструментальній коморі та спеціально призначеними для пневмомашинки.
- 3.3. Забороняється:
- 3.3.1. Спрямовувати струмінь повітря на себе або на людей, які працюють поруч.
- 3.3.2. Працювати пневмомашинкою за відсутності захисного кожуха над абразивним кругом та наявності уступів, вибоїн, тріщин та стукотіння абразивного круга.
- 3.3.3. Працювати бічною поверхнею абразивного круга.
- 3.3.4. Працювати пневматичним інструментом з приставних драбин.
- 3.4. Несправний інструмент здати в інструментальну комору. Ремонтувати його самому забороняється.
- 3.5. Забороняється здувати стисненим повітрям з верстата чи деталей металеву стружку. Для змітання стружки та пилу користуватись волосяною щіткою, перебувати при цьому в захисних окулярах.
- 3.6. При роботі на свердлильному верстаті необхідно:
- 3.6.1. Упорядкувати робочий одяг, надіти головний убір, який щільно облягає голову, і підібрати під нього волосся.
- 3.6.2. Перевірити наявність огороження рухомих частин верстата і справність електропускового пристрою.
- 3.6.3. Точно встановити і надійно закріпити свердло.
- 3.6.4. Закріпити деталі верстатними або ручними лещатами, упорами, кріпильними косинцями, болтами.
- 3.7. При роботі на свердлильному верстаті забороняється:
- 3.7.1. Працювати в рукавицях або з пов'язкою на пальцях рук.
- 3.7.2. Тримати деталь в руках і свердлити при перекосі закріпленої деталі.

3.7.3. Міняти свердло на ходу верстата.

3.7.4. Вимірювати деталь, змащувати верстат на ходу, гальмувати його, торкаючись рукою ременю, патрона, шківів чи втулки для свердла.

3.7.5. Гальмувати обертання шпинделя натиском руки на частини верстата чи деталі, що обертаються, а також перевіряти рукою вихід свердла.

3.8. При роботі на заточувальному верстаті необхідно надіти захисні окуляри, стояти завжди збоку абразивного круга, пуск верстата має бути заблокований із захисним екраном. Зазор між кругом та підручником повинен бути не більше 3 мм. Стежити за тим, щоб підручник був міцно закріплений, абразивний круг - обгороджений захисним кожухом. Правити круг зубилом забороняється.

3.9. При роботі з електроінструментом необхідно:

3.9.1. Користуватись діелектричними рукавицями та калошами.

3.9.2. Стежити за справністю ізоляції та електроінструменту, надійністю кріплення заземлюючого дроту і штепсельної вилки з заземлюючим контактом.

3.9.3. При перервах у роботі виключати інструмент. Включати електроінструмент у мережу за відсутності спеціального штепсельного з'єднання забороняється.

3.10. Працюючи на верстаку необхідно стежити за тим, щоб поверхня його, оббита листовою сталлю, була гладкою і не мала задирок.

3.11. На розбирально-складальних роботах застосовувати справні знімачі, гайковерти і ключі. Відкручувати гайки за допомогою зубила і молотка забороняється.

Гайки, які важко відкручуються, змочити гасом, а потім відкрутити ключем.

3.112. Перевіряти співвісність отворів при складанні вузлів необхідно виконувати за допомогою конусної оправки або бородка. Забороняється робити це пальцем.

3.13. Під час роботи зубилом або крейцмейселем слід одягнути захисні окуляри і стежити, щоб осколки, які відлітають, стружка не поранили слюсаря, який працює поруч і оточуючих.

Для захисту людей на верстаку мають бути встановлені запобіжні сітки або щити висотою не менше 1 м.

Пил і ошурки з верстата змитати щіткою.

3.14. Якщо поблизу робочого місця проводяться електрозварювальні роботи, встановити щит (ширму) для захисту очей і обличчя від дії ультрафіолетових променів або одягнути спеціальні захисні окуляри.

3.15. Якщо ремонтні роботи проводяться поблизу електричних проводів і електроустановок, необхідно вимкнути подавання струму на час роботи.

3.16. Зливати мастила з агрегатів слід тільки у спеціальну тару.

Випадково пролите на підлогу мастило слід негайно засипати тирсою або сухим піском і зібрати у спеціально відведене місце, підлогу витерти.

3.17. Забороняється зберігати на робочому місці легкозаймисті рідини та обтиральний промаслений матеріал.

4. вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Прибрати робоче місце. Інструмент і пристрої протерти і покласти їх у відведене для них місце.

4.2. Якщо агрегат, що ремонтується, залишається на спеціальних підставках, перевірити надійність їх встановлення. Не залишати його висіти на тросі вантажопідйомного механізму.

4.3. Зняти спецодяг, повісити його у спеціально призначене для нього місце.

4.4. Вимити руки і обличчя теплою водою з милом.

4.5. Забороняється мити руки в мастилі, бензині, гасі і витирати їх ганчір'ям, тирсою, стружкою.

4.6. Повідомити керівника про всі недоліки, які були в процесі роботи.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. Причини, які можуть викликати аварійну ситуацію: ураження електричним струмом, падіння з висоти вивішених агрегатів, вихід з ладу інструмента, устаткування, пристроїв, відліт осколків металу, наявність шкідливих речовин в робочій зоні та інше.

5.2. Якщо склалась ситуація, що може призвести до аварії або нещасного випадку, слід негайно припинити роботу, відключити електроенергію, джерело живлення пневмоінструменту; огородити небезпечну зону; не допускати в неї сторонніх осіб, повідомити про те, що сталося, безпосереднього керівника.

5.3. Якщо є потерпілі, надавати їм першу медичну допомогу; при необхідності, викликати швидку медичну допомогу.

5.4. У разі виникнення пожежі викликати пожежну частину та приступити до її гасіння первинними засобами пожежогасіння.

Інженер з охорони праці

Наталія ШПАК

Погоджено:

Юрисконсульт коледжу

Наталія ГАЛУШКА
